

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt' roka --- 1 " --- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komornik.
 Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Čínský nový cisár na lavom boku otca.

Veszprém 6.816 (1908. 1.980), Pozsony 6.651 (1908. 650), Fehér 6.139 (1908. 4.374), Baranya 5.917 (1908. 5475), Szatmár 4.871 (1908. 3.235), Bars 4.582 (1908. 4.036), Moson 4.461 (1908. 2.175), Hont 4.381 (1908. 4.083), Szepes 4.286 (1908. 4.207), Tolna 4.176 (1908. 3.514), Győr 4.097 (1908. 2.620), Trencsén 3.768 (1908. 3.523), Komárom 3.751 (1908. 2.759), Somogy 3.593 (1908. 1.809), Temes 3.346 (1908. 2.750), Jász Nagy-Kun-Szolnok 3.080 (1908. 1.105). — V štyroch stoliciach jesto členov od 2.500 do 3.000; v osem stoliciach od 1.000 do 2.000, v ostatných stoliciach ale nižšie jedného tisíce.

Najsilnejšia je Jednota v stolici Sopron, kde v 134 organizáciach, na území 106 farností jesto spolu 18.841 členov. Poznomenat ale treba, že aj tu katolícka Jednota v 26 farách ešte není utvorená. V druhých stoliciach pravda je pomerne menej členov. Lež aj tam, kde v záujme organizovania Jednoty čo možno najviac podujali a aj previedli oduševnení vodcovia katolícki, pozostáva ešte dost práce. Pri tomto treba tiež aj to pochvalne vyzdvihnúť, že v stolici šopronskej a zarovnak aj na Horniakoch v mnohých obciach každý gazda, ako hlava rodiny, je členom katolíckej Jednoty.

V mestách, pofažne obciach najviac členov má katolícka Jednota na nasledujúcich miestach: Budapest 6 000, Temesvár 2.000, Székesfehérvár 1.300, Sopron 1.070, Szombathely 1.000, Selmeczbánya 900, Szolnok 850, Győr 802, Pöstyén 778, Makó 750, Szabadka 734, Kalocsa 700, Kismártonhegy 649, Bártfa 641, Zenta 633, Veszprém 600, Hódcság 583, Budaörs 545, Apatin 535, Kerény 530, Privigye 521, Nyitra 508 členov.

Z tohoto výkazu vídaj, že tie pokroky, aké dosiahla katolícka Jednota v krátkom čase jej jestvovania a do konca prvej štvrte bežiaceho roku, sú neočakávane veľké a preto v každom ohľade uspokojujúce. Pri tomto ale nesmieme postáť! Nepriateli kresťanstva každej barvy organizujú sa proti nám. Organizujú sa zvlášte proti katolíkom liberáli, freimaureri, voľnomyselníci, socialdemokrati a jejich národnári spojenci. Musia sa následkom toho organizovať aj katolíci.
Hor sa teda do práce!

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Stoličná porada Jednoty Katolíckeho Ludu v Šoprone.

Jednota Katolíckeho Ludu držala už druhé shromaždenie stoličné v Šoprone. Cieľom prvého shromaždenia bolo oboznámenie Jednoty a utvorenie miestnych organizácií v každej obci. — V akých rozmeroch sa toto podarilo, o tom svedčí tá skutočnosť, že počet členov skoro štvornásobne porástol a že medzi ostatnými stolicami krajiny, šopronská stolica — pofažne počtu členov stojí na prvom mieste.

V druhej porade dňa 11. mája popoludní v miestnostach katolíckeho kruhu vydržavanej, sostavený bol *programm ďalšieho účinkovania* a vyvolili predsedov pre mesto a stolicu sopronskú, zarovnak vyvolili aj agitacionálny výbor, ktorý na pomoci má byť miestnym správcom v prevedení programu a pri utvorení miestnych organizácií v takých obciach, kde posiaľ není sú ešte utvorené.

Ku porade dostavili sa vo veľkom počte v prvom rade miestni správcovia; prišli tiež aj mnohí vodcovia skupenín. Zpomedzi početných prítomných pošastilo sa nám poznačiť mená nasledujúcich:

Anton Schreiner, Vendelín Kurcsy, Štefan Gabovich, Franc Fertsat, Peter Peck, Anton Madarassy (Berky), Béla Zoltán (Szány), Koloman Szabó (Fertőszéplak), Matias Windisch (Malomháza), Pavel Bene farár (Lövvö), Jozef Németh farár (Bö), Jozef Horváth statkár (Sopron), K. Köppel farár (Nagymárton), Ján Tóth (Fertőmegyes), Georg Engelits (Kőhalom), Matias Vindis (Sigránd), Jozef Kaindlbauer (Somfalva), Jozef Réka (Fertőhidegség), Ján Babics (Baboth), Anton Györi (Sajtoszakál), Ján Prikosovits (Soók), Ján Molnár (Pórládony), Ján Sicherle (Kópháza), Géza Szücs (Nagylózs), Ján Thüringer (Szarvkö), Anton Pap (Káptalanrét), Jozef Bauer (Harcsony), Julius Polák (Kishöflány), Jozef Fertsák stoličný podnotár, Jozef Kálnoky (Lajtaszék), Ján Tomasits (Röjtök), Elek Kapny kanonik (Égyházasfalu), Jozef Nagy (Loretto), Alexander Rupf (Kövesd), Felix Kapovits (Siklósd), Emil Károlyi (Fertőszéplak), Henrik Klafszky (Horpács), Jozef Siklósi (Boór), Marcel Silhan (Iván), Michal Bizzer (Felsőszak), Vilhelm Blaschek hlavný slúžny, Ján Németh (Kapuvár), Karol Karner

(Nagyhöflány), Štefan Hätzinger (Kölcsei), Jozef Lukács (Felsčendréd), Pavel Grüll (Kertes), Otto Zehetbauer praepošt (Sopron), Ján Fink mešťanosta na odpočinku (Sopron), Karol Pecséry školdozorca (Sopron), Sigmund Kovács (Vulkapordány), Viktor Horváth praepošt (Kismárton), Karol Variss, Franc Fertsák farár (Darázsfalva), Jozef Láng kaplán (Sopron), Ján Sábel kaplán (Sopron), Franc Rozsos farár (Bük), Koloman Mészáros farár (Középpulya), Simon Szálár farár (Selegszántó), Franc Ballay, Ignác Flückler kaplán (Kisboldogasszony).

Stredisko zastupovali členovia spravujúcej rady: krajinský vyslanec, pápežský praelát Ján *Molnár*, krajinský vyslanec, hlavný správca Jednoty dr. Alexander *Ernszt*, krajinský vyslanec Karol *Hencz*, krajinský vyslanec Jozef *Farkas*, krajinský vyslanec Štefan *Tálos*, Ján *Húber* člen správy a hlavný tajomník Štefan *Haller*.

Poradu zahájil krajinský vyslanec Jozef *Farkas*, privítajúc prítomných a označiac predmety pojednávania.

Štefan *Haller*, hlavný tajomník Jednoty predniesol v dlhšej reči, jaké účinkovanie vyvinovať majú organizácie Jednoty na poli socialnom, kulturálnom a v celom obore verejného života, aby pozdvihly hmotný a kultúrny stav členov.

Dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Jednoty podal zprávu o tom, v akom stave nachodí sa Katolícka Jednota v stolici Šoproňskej. Konštatoval, že nachodia sa tu obce, v ktorých 79 procentov mužského obyvateľstva členami sú Jednoty, je ale aj 26 farností, v ktorých Jednota posiaľ neni ešte utvorená. Oznamil ďalej, že väčšina miestnych správcov za stoličného predsedu Karola *Váritz* praepošta (Kismártonhegy) a za predsedu mesta Šopron mešťanostu na odpočinku Jána *Fink* odporúčala správe strediska ku vymenovaniu. Správa odporúčaných vyhlasuje následkom toho za vymenovaných. Ku nahradeniu jestvujúcich ešte nedostatkov odporúča vyvolenie agitacionálneho výboru stoličného, ktorý sa pozdejšie dla potreby doplniť môže.

Do tohoto výboru vyvolení sú nasledujúci: Ján Wancz praepošt, Ján Molnár krajinský vyslanec, Štefan Tálos krajinský vyslanec, Karol Hencz krajinský vyslanec, Jozef Fercsák, Ján Sábel, dr. Štefan Burczich, Franc Nagy, Franc

Baltay, Ondrej Horváth, Jozef Láng, Jozef Keindlbauer, Felix Kapovich, Michal Bizzer, Ján Varga, Koloman Szabó, Géza Szücs, Ladislav Karcsy, Imrich Mak, Ján Pintér, Anton Horváth, Jozef Németh, Jozef Bensits, Martin Marsics.

Poradu zaključil krajinský vyslanec, pápežský praelát Ján *Molnár* a oduševnenými slovami povzbudzoval prítomných k vytrvalému účinkovaniu, lebo už prvý rok jestvovania Jednoty zrejme dokázal, že na poli katolíckej organizácie dosiahnuť možno obrovských úspechov.

Predznaky.

Práva, slobody, spravodlivosť, váženie si osobných zásluh a úctu pred robotou jednotajne spomínajú v ľudových shromaždeniach a vo všeliakých novinách. Nikdy ale a nikto netupil na toľko práva, neprehrešoval sa tak hrozne proti slobode a neznevažoval tak ohavne osobné zásluhy a každú počestnú prácu, ako práve tí ľudia, čo tieto veci jednotajne spomínajú. Terajší mudrci, ktorí by od koreňa chceli vykynožiť všetky cez tisícročia nadobudnuté práva, ako pošetili boria sa na hlavné základy spoločenského verejného poriadku, nedbajúc o to, že sa jejich nezbedným počínaním pred celým vzdelaným svetom na pranier stavajú a dopúšťajú neslýchanej hlúposti. Čo od týchto ľudí dá sa očakávať, zatvárať môžeme z nasledujúcich predznakov:

Právomocnosť stolice Hajdu vydržovala dňa 13. mája shromaždenie, na ktorom 110 hlasmi proti 19 hlasom prijatý bol rezolučný návrh, aby zavedený bol krajinský pohyb, cieľom sekularizácie všetkých majetkov katolíckej cirkvi.

V odôvodnení tohoto návrhu Imrich *Lengyel*, ktorý ho predostrel, neslýchanou brutalitou opovážil sa napádať našich biskupov, katolíckeho duchovenstva a všetky pohyby a ustanovizne katolíckeho. Rezolučný návrh tento pošlú zákonodarstvu, vláde, všetkým právomocnostiam stoličným a mestským, aby sa ku nemu pripojili. Teda pozor katolíci, ako členovia stoličných výborov! Na tento rezolučný návrh každý katolík nech tým odpovie, že hneď vstúpi do katolíckej Jednoty.

Druhým predznakom toho, čo my katolíci očakávať môžeme od našich protivníkov bez

Boha a svedomia, je ten smutný pád, že u nás, kde sme v prevážnej väčšine, opovžia sa už aj mníšky vyhadzovať z nemocnice. Vo verejnej nemocnici v Szabadke od pradávnych časov opatrovaly nemocných mníšky. Že ich svedomite a s celým oddaním sa svojmu ťažkému povolaniu opatrovaly, o tom svedčiť môže každý, kto mal príležitosť pohliadnuť do nemocnice mníškam sverenej. Predsa ale v Szabadke lekár nemocnice na toľko tríznil, kujoniroval tie úbohé duše a tak surovo zachodil s nimi, že konečne k najväčšiemu žiaľu chorých, prinútené boli opustiť nemocnicu. Slobodomyselníci, freimaureri a socialdemokrati považujú to za jejich víťazstvo.

Neni to doprosta vyzývanie katolíkov do boja? Keď v nemocnici bezbožnému židovskému doktorovi neni súpo chuti mníšky, takrečeno vyženú ich, tým židovským doktorom ale nepohne sa ani vláska na hlave.

Je už ozaj svrchovaný čas, aby proti takým bezbožníkom všetci katolíci spojili sa v ľudovej Jednote.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Horliví vodcovia katolíkov vydržovali aj v minulom týždni shromaždenia v ktorých utvorené byly nové organizácie Jednoty s početnými členami. Takéto shromaždenia vydržované byly na nasledujúcich miestach:

Felsővesztenicz (stolica Nyitra). Veľké shromaždenie 16. mája. Pred početným obecnstvom vo farskom dvore rečnil najprv krajinský vyslanec okresu žambokretského Béla *Rakovszky*. Ako druhý rečník vystúpil krajinský vyslanec okresu prievidszského Koloman *Brestyenzsky* a vysvetlil dôkladne a jadrne ciele a úlohy katolíckej ľudovej Jednoty. Shromaždenie zaključil rečou dekan farár Jozef *Kuniczky*, ktorý jednohlasne vyvolený bol za miestného správcu. Do Jednoty dalo sa zapísať 164 členov.

Nyitraszucsány (stolica Nyitra). Vo veľkom shromaždení 16. mája popoludní vydržívanom rečnil krajinský vyslanec okresu žambokretského Béla *Rakovszky*. Jednotu vysvetľoval známy ľudový rečník a krajinský vyslanec prievidszského okresu Koloman *Brestyenzsky*. Za miestného správcu vyvolený bol s veľkým oduševnením dekan farár Eduard *Steffel*. Do Jednoty dalo sa 120 členov zapísať.

Zarovnak veľké shromaždenia vydržované byly v

obciach: **Keló, Kerény, Csonoplya, Ferenczfalva, Strein, Haizslin, Ada, Hajdudorog, Nyáradsele.**

Čt. členom katolíckej Jednoty dáva sa s týmto na známosť, že 5., májový sošit clenovských spisov veľmi poučného a rozmanitého obsahu už opustil tlač a všetkým členom rozposiela sa zdarma. Katolíci, rozširujte ľudovú Jednotu!

Nemecký cisár vo Viedni.

Nemecký cisár *Vilhelm II.* a jeho manželka nemecká cisárovná *Augusta Viktória* dňa 14. mája o 10. hodine predpoludním dorazili s veľkým sprievodom do Viedne na návštevu jeho veličenstva kráľa *Franca Jozefa I.*

Obyvateľstvo Viedne sa už od viac dní chystalo ku privítaniu nemeckého cisárskeho páru a všetky tie ulice, ktorými sa mal nemecký cisársky pár viezť, ozdobilo zástavami, kvetinami a kobercami, pred vonkajšou bránou Hofburgu ale postavili dve utešené, umelecké triumfné brány. Okolo 8. hodiny vyrukovala viedeňská posádka, ktorá na celej ceste od južného nádražia až po Burg stala si do radov.

Jeho veličenstvo s arcikniežatmi a s arcikňažkami, ako aj s členami dvorného sprievodu presne o 1/210 hodine prišiel na južné nádražie, kde ho hudobný sbor čestnej stotiny 101. pešieho pluku s rakúskou hymnou uvítal. Kráľ, ktorý bol oblečený do rovnošaty pruského maršalla, bol veľmi dobrej vôle. Viedeňského mešťanostu Luegera, ktorý ho na perrone s obnaženou hlavou čakal, oslovil, aby si dal na hlavu klobúk, zatým sa ale rozprával s Mariou Annunciatou.

Presne o 10. hodine dojachal z 19 vozňov pozostávajúci osobitý dvorný vlak. Hudobný sbor hral nemeckú hymnu «Heil dir im Siegeskranz», jeho veličenstvo šiel ale až celkom blízko ku vlaku, v ktorého siedmom vozni sedel cisársky pár. Z vozňa najprv vystúpila nemecká cisárovná *Augusta*. Jeho veličenstvo hneď pospiechal ku cisárovnej, poklonil sa pred ňou a bozkal jej ruku. Potom cisárovná bozkala jeho veličenstvu tvár a obrátila sa ku arcikňažke *Marii Annunciate*, ktorá s hlbokým poklonením pozdravila cisárovnú. Medzitým vyšiel z vozňa aj cisár *Vilhelm*, ktorý bol oblečený do rovnošaty maršalla spoločnej armády. Dvaja panovníci išli si v ústrety, vrele si stiskli ruku, objali sa a trikrát sa bozkali. Medzitým manželka nemeckého veľvyslancu na viedeňskom dvore *Tschirszkého* podala utešenú bukrétu nemeckej cisárovnej, ktorá potom rad-radom oslovila kniežatá a arcikňažny. To isté urobil i nemecký cisár *Vilhelm*.

Zatým viedeňský mešťanosta *Lueger* pozdravil cisársky pár kratšou rečou, v ktorej tlumočil hlbokú vďaku viedeňského obyvateľstva cisárovi *Vilhelmovi* za jeho vernosť čo spojenca a vyslovil svoju radosť nad tým, že cisársky pár môže vo Viedni znova uvítať.

Celé víťanie trvalo asi 10 minút, načo cisársky pár a dvor opustili peron a vysadli na dvorné hyntovy. Keď obecnosť zazrelo cisára Vilhelma, uvítalo ho dlhotrvanlivými a búrlivými výkrikami: «Hoch» a «Hurrah!» V prvom otvorenom koči sedel nemecký cisár Vilhelm, na pravici jeho veličenstva, v druhom zavretom hyntove ale nemecká cisárovná Augusta na pravici arcikňažny Marie Annunciaty. Potom nasledovali koče s ostatnými členami panovníckej rodiny, členovia sprievodu cisárkeho páru a nášho kráľa.

Na všetkých uliciach, kade sa panovnícki hostia viedli, obecnosť oduševnene pozdravovalo cisára Vilhelma, ktorý salutoval na ľavo i na pravo. Vrele víťalo obecnosť aj nemeckú cisárovnú. — Pri vonkajšej bráne Burgu byly postavené dva tribúny pre členov viedenskej obecnej rady. Pri vnútornej bráne Burgu hlavný dvorný majster knieža Montenuovo a hlavný ceremoniálny majster gróf Golonievsky víťali kráľa a cisárskych hostov. Tam čakali aj spoločný zahraničný minister barón Aehrenthal, ministerpredseda Wekerle a Bienerth, spoloční ministri, uhorský nádvočník gróf Ludvik Apponyi a ostatní dvorní hodnostári.

Po príchode jeho veličenstvo svojich cisárskych hostov odprevadil do ich bytu. Cisár Vilhelm o krátky čas nato navštívil jeho veličenstvo kráľa, pozdejšie navštívil vo Viedni meškajúcich členov panujúcej rodiny a vyše pol hodiny sa bavil u dediča trónu Franca Ferdinanda.

O 1/2 na 1. hodinu pred budovou uhorského ministeria v Bankgasse zastal jeden dvorný hyntov z ktorého vystúpil vojenský adjutant nemeckého cisára a odovzdal pre ministerpredsedu Wekerleho navštevenku cisára Vilhelma. Nemecký cisár pozdejšie poslal Wekerlemu z rýdzeho zlata zhotovenú a brilliantami vyloženú tobolkuna cigary, na ktorej sa nachodí zmenšená podobizeň cisára. Ministra vnútra grófa Andrásyho cisár Vilhelm vyznačil rádom červeného orla I. triedy.

Popoludní o 1. hodine byly dvorné raňajky, na ktorých bol prítomný jeho veličenstvo kráľ, nemecký cisársky pár, arcikňažatá a arcikňažny. O 3. hodine nemecká cisárovná navštívila arcikňažnu Adelgundu, o 5. hodine ale cisársky pár opustil Hofburg a spolu navštívil knieža Fürstemberga a jeho manželku.

Jeho veličenstvo kráľ a nemecký cisár popoludní poslali talianskemu kráľovi telegramm, v ktorom z príležitosti svojej schôdzky pozdravili svojho vznešeného spojenca a priateľa a tlumočili mu veľký výraz svojho nezmeneného priateľstva. Na telegramm taliansky kráľ tiež telegrafične odpovedal a vyslovil svoju vďaku jeho veličenstvu za to, že spolu s ich spojencom a priateľom tlumočil mu nezlomné priateľstvo, ktoré mu je nadmieru cenné a preto ubezpečuje jeho veličenstvo, že toto priateľstvo najde v jeho srdci úplnú a úprimnú ozvenu.

Večer o 7. hodine v utešene ozdobenej ceremoniálnej sieni Hofburgu na počtu nemeckého cisárkeho páru bol slávnostný obed, na ktorom prítomní boli :

jeho veličenstvo kráľ, nemecký cisár Vilhelm so svojou manželkou cisárovnou Augustou, členovia panujúcej rodiny, bavorská kňažna Klára, potom sprievod nemeckého cisára, viedenský veľvyslanec nemecký Tschirscky so svojou manželkou a s osobníctvom veľvyslanectva, viedenský vyslanec saský a bavorský, uhorsko-rakúsky veľvyslanec berlínsky Szögyény-Marich, spoloční ministri, uhorský ministerpredseda Wekerle s ministrom grófom Andrásyom a s grófom Zichym, rakúsky ministerpredseda barón Bienerth so všetkými rakúskymi ministrami, viedenský mešťanosta Lueger, najvyšší vojenský hodnostári, predsedovia panskej a vyslaneckej snemovne, náčelníci občianskych vrchností a hlavní dvorní hodnostári. Za vrch stolom sedel jeho veličenstvo náš kráľ, na jeho pravici nemecký cisár, na ľavici nemecká cisárovná.

Na hostine jeho veličenstvo kráľ vyniesol zdravicu, na ktorú cisár Vilhelm dal odpoveď. Po odznení zdravíc dvaja panovníci vstali a sa dvakrát pobozkali. — Potom oslovili prítomných a odišli zo siene. O 9. hodine bol v Burgu na počtu cisárkeho páru večierok.

V sobotu, dňa 15. mája nemecký cisár a cisárovná o pol 9. hodine ráno zaviezli sa ku klástoru kapucínov, kde v krypte na rakvy kráľovnej Alžbety a neboheho dediča trónu Rudolfa položili drahocenné vence a odbovili krátke modlitby. Cisár Vilhelm prijal po tomto vo výsluchu rakúskeho zahraničného ministra barona Aehrenthala. O pol 1. hodine byly v Hofburgu raňajky. Po raňajkách jeho veličenstvo kráľ s arcikňažatmi a arcikňažnami odprevadil cisársky nemecký pár na západné nádražie, z kadiaľ po srdečnom rozlúčení sa a pri hlučných ováciach nepočetného obecnstva nemecký cisár Vilhelm II. a cisárovná Augusta Viktoria odcestovali do Nemecka.

Udalosti v Turecku.

Sultán *Mohamed V.* upravil na obyvateľstvo tureckej ríše proklamáciu, v ktorej sa vyslovil, že je veľmi spokojný s tými vyjaveniami lásky a zvláštnej úcty, ktorú mu ministri, senátori, vyslanci, armáda, námorníctvo, arcipastieri a kňazi mohamedánskeho a iného vierovyznania, úradníci, turecké a cudzie školy, tureckí a cudzí hodnostári a všetky vrstvy obyvateľstva preukázaly počas minulotýždňých ceremonii, ktoré sú pre obyvateľov tureckej ríše historicky významnými udalosťami. Sultán je ďalej spokojný s poriadkom, o ktorom sa na vlastné oči presvedčil.

Po skončení ceremonie opásania šable sultán v starom seriale pohlavárov všetkých cirkiev ubezpečil o svojej dobroprajnosti. Turecká tlač len teraz prináša články, ktoré sa s týmito ceremoniami zaoberajú. Chovanie sa carhradského obyvateľstva bolo príkladné.

Tak sa zdá, že historicky významné ceremonie na Staroturkov urobily hlboký dojem a rozptýlily nevoľu, ktorá medzi nimi vzkrsla za to, že v detronisovaní Abdul-Hamida sa aj kresťani zúčastnili.

Zpomedzi rozličných osvedčení, ktoré sultán Mohamed počas ceremonie opásania šable na rozličných miestach učinil, spomenutia zasluhuje, že sultán opätovne vyslovil svoju radosť nad tým, že sloboda a ústava bola vydobytá, ako aj tú svoju túžbu, aby sloboda a ústava stálou ostala a všetkým tureckým štátnym občanom osožila.

Najrozšírenejší carihradský časopis «Sabah» v úvodnom článku rozoberá otázku, že pre čo sa obyvateľstvo oproti zmene na tróne chladne chovalo. Časopis toto tým vysvetľuje, že ustavičné neočakávané udalosti obyvateľstvo zmorily. Pri ceremonii opásania šable sa ale dokázalo, že obyvateľstvo šlachetne smýšľa a je novému sultánovi verné. Časopis «Jeni Gazetta» opásanie šable terajšieho sultána porovnáva s opásaním šable bývalého sultána Abdul-Hamida a hovorí, že vtedy veľká bojzľivosť panovala, teraz ale nádej v lepšiu budúcnosť.

Vyslanceká komora uzavrela na návrh 30 vyslancov, medzi nimi je aj jeden arménsky vyslanec, že na vilajety v Asiatickom Turecku upraví proklamáciu, v ktorej vyzvú obyvateľstvo, aby vo svornosti naživalo.

Návrh o revisii ústavy v prvom čítaní už prijali a teraz pojednávajú návrh v podrobnostiach. V smysle jednej prijatej modifikácie počet senátorov bude jedna tretina počtu vyslancov. Jednu tretinu senátorov vymenuje sultán, dve tretiny senátorov ale zvolia. Modifikáciu, aby všetci kniežatá boli členami senátu, odvrhli. — Vyslanceká komora minulý týždeň mala tajné zasadnutie, na ktorom pojednávala zápisnicu o dohodnutí sa Turecka s Bulharskom. Zahraničný výbor v svojej zpráve o zápisnici poukazuje na pohyb Bulharov o vydobytie neodvislosti počnúc od roku 1878. a konštatuje, že Turecko by len zbraňou bolo mohlo uplatniť svoje práva, lebo tieto práva za starého režimu boli ztratené a Bulharsko v skutočnosti bolo už neodvislé. Navrhuje vyslancekej komore uvažovať, že mocnosti už uznaly neodvislosť Bulharska a že termín určený na ratifikovanie dohodnutia o niekoľko dní už vyprší.

Zpätuvodenie administratívneho poriadku a dobrý pomer s cudzozemskom vyžaduje, aby závislé otázky Turecka boli vybavené.

Z Carihradu oznamujú, že z Dede-Agače asi 30 tisíc vojakov pošlú do Merziny, údajne preto, aby v mestách Adana a Merzina poriadok zpätuviedli, v skutočnosti ale preto, aby viedli vojnu proti reakcionárom v Malej Asii a zvlášte proti Kurdom, ktorí ohrožujú pokojné obyvateľstvo. Kurdov údajne Rusi podporujú. — Turecká vláda chce základný poriadok urobiť s týmito živlami a preto vyšle do Malej Asie toľko vojska, aby tieto nespokojné živly celkom vykorenili. Vláda si najala lode, ktoré čaty II. a III. vojenského sboru bez prestania odvážajú do Merziny. Vláda na toto potrebné peniaze vzala z pokladov, ktoré našla v palote Yildiz.

V meste Üsküb situácia pre Mladoturkov ostala veľmi nebezpečnou. Troch delostreleckých dôstojníkov posádky, ktorí dom mladotureckého klubu podpálili, za-

tkli a odviezli do Saloník. Tie čaty I. vojenského sboru, ktoré sa súčasťni vo vzbure v Carihrade a ktoré chcu preložiť do Üskübu, v Küprili sosadili z vlaku, lebo Mladoturci sa obávali, že üskübská posádka ich príchod použije ku demonštráciám v záujme reakcionárov.

Baša Sahid dostal prísny rozkaz, aby Albánov utišil.

POLITICKÉ CHYRY.

Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi.

Krajinský vyslanec okresu považsko-bystrického Georg *Szmrecsányi* držal v nedeľu účtovnú reč pred svojimi voličmi vo veľkej obci *Bellus* (stol. Trenčianska), za ktorej príležitosti utvorená bola aj miestna organizácia katolíckej Jednoty. Ku shromaždeniu prišli všetky okolité obce, menovite: Alsó- a Felsőkocsócz, Szent-Jánosháza, Gergőfalva a Lédec. Organizáciu Jednoty z Považskej Bystrice pod vodcovstvom kaplána Alexandra Ruz zastupovali mešťania: Štefan Lichtmann, Ján Lovisek, Augustín Strányovszky, Gusztáv Gyurkovszky a Géza Balhon. Krom toho boli tam: Jozef Sztrányovszky titulárny kancník, Štefan Pápai dekan farár, farári: Štefan Bezák, Martin Némedi a Ján Mihályfi. Ján Baross hlavný slúžny z Illavy, Béla Kubicza slúžny, Géza Ocsovszky okresný slúžny, Jozef Konzsky hlavný učiteľ, Viktor Henzel notár, Dionis Krautmann, dr. Armin Well, Štefan Fejtsik rychtár bellušský. Ján Halmi správca štátnej dielne na pletenie košíkov, Jozef Benkó učiteľ a mnohí iní.

Sbromaždenie zahájil belušský farár Ondrej *Bereghy*, po čom krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* za prítomnosti vyše 2500 poslucháčov držal účtovnú reč pri hlučných manifestáciách obecnstva, po čom na návrh *Bereghyho*, akožto predsedu strany všetci prítomní jednohlasne a s veľkým oduševnením vyslovili dôveru obľúbenému vyslancovi krajinskému.

Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* a Ján *Bartos* okresný tajomník baňskobystrických kresťanských socialistov držali za tým prednášky o Jednote Kat. Ludu. Pod hlbokým dôjom týchto prednášiek utvorili Jednotu jednohlasne a za miestného správcu vyvolený bol s oduševnením farár Ondrej *Bereghy*. Po shromaždení upravili telegrafické pozdravy na grófa Aladára *Zichyho* ministra kolo osobnosti jeho veličenstva kráľa a na skutočného vnútorného tajného radcu Štefana *Rakovszkyho*, predsedu katolíckej Jednoty. Do Jednoty Katolíckeho Ludá vstúpilo viacej ako 300 členov.

Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* držal tieto dni účtovné reči vo všetkých obciach okresu. Voličia prijali ho všade slávnostne a s nezkladnou dôverou.

Najnovší podnik Skyčákov.

Fero Skyčák, ktorý skoro v každom čísle jeho novín brízga na biskupov, farárov a vôbec na celé duchovenstvo, ktorý katolíckych veriacich neustále búri proti všetkým vrchnostiam cirkevným, ktorého noviny pre dokázané bludy, aké rozširujú, sbor biskupský Uhorska prinútený bol zakázať: ten Fero Skyčák povoláva katolícky ľud na púť ku pápežovi do Rímu! — Toto je najnovší podnik Skyčákov, ktorému ale veriaci ľud katolícky ako iste na lep nesadne.

Voľba krajinského vyslanca v Prešporku.

Na uprázdnený mandát krajinského vyslanca II. okresu v Prešporku prevedená bola voľba dňa 17-ho mája. Georg Bartal kandidát neodvislých dostal 415 hlasov a je vyvolený. Kandidát socialdemokratov Pavel Wittich ale dostal súhrnom len 14 hlasov.

O riešení krízy.

V riešení panujúcej krízy neudalo sa najnovšie nič pozoruhodnejšieho. Neodvislí vydržiaujú každý deň tajomné schôdzky a vyhrádzajú sa, že nepopustia, kým nedostanú banku a neprídu ku vláde. — Robili oni to už viackrát, predsa ale vždy utíchli, keď zbadali, že darmo vykrikujú. Kríza teda ešte na čas potrvá — kým liberálni neodvislí zachrypnú a celkom utíchnu.

RAKUSKO.

Rakúska vláda proti Uhorsku. V rakúskej ríšskej snemovni vyslancov, ako aj v jej výbore pre pojednávanie annexe Bosny a Hercegoviny viackrát napadli spoločného finančného ministra baróna Štefana Buriána za to, že Peštianskej Uhorskej Obchodnej Banke dovolil postaviť v Bosne Agrárnu banku. Výbor rakúskeho rajehsrátu pre pojednávanie annexe Bosny a Hercegoviny minulý týždeň opäť pretriasal túto otázku a z tejto príležitosti rakúsky ministerpredseda barón Bienerth povedal reč, v ktorej sa vyslovil, že pokračovanie baróna Buriána zasluhuje *ostrú a posudzujúcu kritiku*. Baron Bienerth upozornil rakúsky parlament, aby sa viac a dôkladnejšie zaoberal s Bosnou a osvedčil sa, že Austria svoju dosavad v Bosne zaujatú pozíciu obrániť chce. Najsensáčnejšia je však tá výpoveď baróna Bienertha, že záležitosť Bosny a Hercegoviny odtiaľto nie spoločný finančný minister sám bude vybavovať, lež «spoločné ministerium».

Toto pokračovanie rakúskeho ministerpredsedu je tým nápadnejšie, lebo je vôbec známe, že rakúska vláda sa ohľadom povolenia postavenia uhorskej Agrárnej banky v Bosne so spoločným finančným ministrom predbežne bola dohodla a len po tomto dohodnutí dal spoločný finančný minister barón Burián koncessiu Peštianskej uhorskej obchodnej banke. Právom sa teda mohlo očakávať, že rakúska vláda bude solidárna so spoločným finančným ministrom, no nestalo sa tak. —

Baron Bienerth vyhlásil, že v tejto otázke za spoločného finančného ministra neberie zodpovednosť, čo iným slovom toľko znamená, že rakúska vláda baróna Buriána ani v delegáciách nezastane.

Týmto medzi baronom Bienerthom a baronom Buriánom nastal verejný konflikt, následkom ktorého Burián zaiste z úradu zradkuje.

BESEDNICA.

Mocná predstavená.

Obrázok z histórie prenasledovania francúzskych kongregácií.

Milosrdné sestry lásky majú v Paríži viac domov, z čiastky s dievčenskými školami, z čiastky so sirotiencom, alebo najviac s oboma spojené.

V čiastke mesta Fresnes zvanom jedného takéhoto domu predstavená pochádza z Uhorska: sestra Karola, rodinné meno jej je Sarolta Rigel.

Toto uhorské dievča významný zástoj hralo v bránení kongregácií,* jako som to slyšal z jej vlastného vyprávania.

— Keď som sa dostala do Francúzska, na rozkaz mojich predstavených prevzala som vedenie jedného vidiečného domu. Francúzska vláda pozdvihla námietku proti vymenovaniu mojmu za predstavenú z tej príčiny, že som neni francúzka a neprislúcham tam.

Viackrát som bola v tejto záležitosti pred mestským prefektom a verejne som vyslovila, že francúzsky ľud milujem s celým zápalom mojeho srdca; lebo sú horliví katolíci, milujem ich aj popri všetkých ich chybách, lebo veľa ctihodných vlastností poznala som v nich. Milujem aj Francúzsku krajinu, ale bych bola podlá duša, keď bych Uhorskú svoju vlasť zaprela. Uhorské dievča som: ku vlasti vynúce ma sväzky nikdy nepotrám a jestli je toto hriech v očiach francúzskej vlády, vtedy nech činí námietku proti mne, jestli ale toto nenie hriech, vtedy prečo ma suzuje aj s mojou kongregáciou?

Viac ma nebantovali a ja cez roky pokojne som riadila moj dom.

Pred pár rokami dostala som sa do Paríža, kde vedenie jedného domu sverila na mňa všeobecná naša predstavená.

Vtedy už smutné časy zavítaly na našu kongregáciu (spoločnosť). Naše práva z kroka na krok uštrbo-

* Francúzska vláda na rozkaz freimaurerov vo Francúzsku všetky školy a sirotience mníchov dala pozatvárať; mníšky a mníchov — ešte aj opatrovateľov chorých — z krajiny vykázala. Túto dojímavú históriu uverejňujeme z časov prenasledovania kláštorov a kongregácií (spolkov).

vali a my každý večer s tou sužujúcou myšlienkou vrátili sme sa na nočný odpočinok, že toto bol snáď posledný náš deň v dome; zajtrá už budeme z neho vykázané.

V mojom dome bola škola aj sirotienec. — Ťažku povinnosť som vzala na seba; v tomto povedomí hľadala som pomocnicu a aj som našla.

V oči hlavného vchodu nášeho domu stála socha nepoškvrnenej Panny Marie. Tej dala som do ruky kľúč od môjho domu. «Milá Matko moja, Maria! Ty buď predstavená tohoto domu; ja budem len tvoja služobkyňa a rozkazyplniaca. Chráň svoj dom a nedopusti, aby Tvoji nepriatelia odobrali daný Ti kľúč!»

Včul už bola som spokojnejšia. Blahoslavená Panna chráni náš dom, nemôže nás stihnúť nebezpečenstvo.

Hrozné súženie mojeho srdca nikdy nepominulo, lebo som vedela, že sme neni hodné na ochranu našej nebeskej Matky.

Jedenásť domov máme v čiastke mesta Fresnes. V jeden smutný deň došiel chýr, že desať našich domov vlada dala zatvoriť, sestry vyhnala, školy odovzdala obci. — Vedela som, že včul je rad na mojom dome; ani som sa nezklamala. Aj ku mne sa dostavili policajti a oddali mi uzavretie vlády, aby behom pätnásť dní opustila môj dom. Kongregáciu rozohnali a na druhý deň dom, jako majetok bez gazdu, vyhlásili za vlastnosť štátu. Všeobecná naša predstavená, čo by bola mohla inšie urobiť, uzavretie podpísala, ja však som odoprela každý podpis.

Nebezpečenstvo s celou svojou veľkosťou padlo mi na plecia a vtedy — Pán Boh vie prečo — stala som sa smelšou. — Asnád uhorská krv prúdila vo mne silnejšie, asnád dôvera oproti blahoslavenej Panne Marii sa zosilnila, že na ňu sverený kľúč nevydá z ruky; ale som cítila, že ešte nenie všetko ztratené.

Ľšla som na uhorské veľvyslanectvo, prosila som pomoc. Tu mi povedali, že uhorské veľvyslanectvo nemôže sa miešať do vnútorných záležitostí Francúzska, ale tolko môže urobiť, že môj dom vezme pod ochranu a môžem tam zostať spolu s milými sestrami. Našu školu však a sirotienec nemôžeme zadržaf.

Aj toto je výsledok. To bol prvý choseň toho, že som zostala uhorská rodáčka. Boh vstúpil do srdca lásku k vlasti, pravá nábožnosť ošetruje tento cit a hľa, Boh aj odmení toho, ktorý nevytrhne zo svojeho srdca tento prirodenný sväzok.

Odhodlala som sa, že zaidem ku hlavnému prefektovi mesta Paríža a aj od neho budem prosiť pomoc.

Pravda veru! Ale ku prefektovi bez predbežného oznámenia a bez karty výsluch dávajúcej vojsť nenie možné. Kým by však túto bola zaopatřila, už by bolo pozde bývalo, naša záležitosť je už vtedy ztratená. Ku sebe som vzala teda prefektu nášeho domu, kľaknúc pred sochu blahoslavenej Panny Marie, modlily sme sa o jej pomoc a potom sme išly na mestský dom. — Vnútri brány stáli žandári, ktorí pýtali od nás kartu na výsluch.

— Nemáme kartu, dobrí páni, ale preto nás prepustite, pre milostivého Boha prosíme. My máme u prefekta súrnu prácu.

Naša prosba pohla dobrých ľudí, prepustili nás, to povediac, že jestli nás prepustí druhá stráž, teda oni nemajú nič proti tomu.

Pri druhej stráži zas pýtali kartu.

— Nemáme!

— Jako přešly milé sestry cez prvú stráž?

— Prosily sme — odpovedala som — dobrých ľudí a v mene Pána Ježiša nás prepustili; lebo náš dom, život a všetko od toho závisí, že či ešte dnes môžeme vyprávať s prefektom.

Dobrého srdca ľudia pozrúc jeden na druhého, prepustili nás.

Takto sme přešly aj cez tretiu stráž.

Pred prijímacou sienou prefektovou je priestranná, veľká čakáľňa, kde počnúc od najpoprednejších do najchudobnejších ľudí z každej triedy čakalo na výsluch.

Sluha pýtal od nás kartu.

— Nemáme!

— Ku prefektovi bez karty nemôže nikto vstúpiť. Vidíte, milé sestry, kolki čakajú aj ti, ktorí majú karty.

Začala som prosiť a len to som prosila, že aby odovzdal prefektovi kúsok papieru, na ktorý volačo napíšem. Učinil to nech ho Boh požehná!

Na papier napísala som moje meno a meno môjho kláštora, doložila som, že som z Uhorska a súrne prosím o výsluch.

Dvere sa otvorily a prefekt sám nás oslovil.

Predniesla som moju prosbu, aby ochránil môj dom, moju školu a moje siroty.

— Nemôžem urobiť! — odpovedal prefekt. — Čo Combes, vládnny predseda raz vypovedal, to viac neziahne nazpät. Ale ohľadom na oddanie domu povolujem novších pätnásť dní.

Toto bola novšia výhra, ale predseda ma opanovalo rozhorčenie a s výkrikom som sa pýtala:

— Čo mám urobiť potom s úbohými mojimi sirotami?

— Vezmite ich ku všeobecnej predstavenej! — odpovedal prefekt.

— Nie! — povedala som ja. — Neveznem ich ta, ale ich vovediem do paloty ministerpredsedu a odovzdám ich Combesovi, aby sa staral včul už on one; konečne sú to francúzske a parížske siroty!

Prefekt sa usmial a povedal, že kedby každá predstavená takto hovorila, nevie, jakoby previedol Combes započatý svoj plán.

Prefekt mi prisľúbil svoju protekciu.

Novších pätnásť dní musela som použiť. Tá myšlienka mi napadla, že pojden ku ministerpredsedovi.

Pláčúc, nariekajúc prosily ma milé sestry, abych to nerobila; asnád ma ani neprijme, surovo odpraví, asnád ma dá aj vyhnať z predsednickej paloty.

Bály sa úbohé. Uhorské dievča takéhoto sa nebojí. Jestli ma neprijme, pridem nazpät, neztratila som nič;

jestli ma dá vyhnat, zahaňbená prídem; to nenie zle, veď preto som mniška, abych bola ponížená a potupy sa nebála: radšej za príkladom nášeho Pána Ježiša, tešila sa tomu. Náš osud je chudoba, poníženosť a znášaním potupy.

Ale aj to som si myslela, že veď aj ministerpredseda je vzdelaný človek, s jednou bezbrannou ženou nemôže byť grobiansky.

Išla som. Úbohá malá moja prefektka skutočne chvejúc sa od strachu išla vedľa mňa.

Podivná vec je, že títo ohnivej krvi Francúzi, jak chytro ochabnú! My Uhria sme vytrvanlivejší a silnejší v dôvere, v úfani.

Combes nás prijal. Zdvorile podal nám ruku a opýtal sa:

— Čo tu hľadáte, milé sestry?

— Rozpovedala som. Aj to som zopakovala, čo som povedala pred mestským prefektom, že moje siroty sem donesiem do paloty ministerpredsedu, nech sa stará o ne pán ministerpredseda, keď im odobere domácnosť, keď im vytiahne z úst chlieb, keď oddiali od nich ošetrujúcu, starostlivú materskú ruku.

Combes usmievajúc sa, počúval moju reč; ešte lepšie som sa osmelila. To som mu povedala, že je toto tyranstvo, takto neslobodno zaobchodiť s francúzskym ľudom. Aj to som doložila, že môj dom ani tak nemôže odobrať, lebo ja som uhorská domorodá a môj dom kladiem pod opateru uhorského veľvyslanectva, z tadiaľ ma nemôžu nikdy vyhnat.

Combes zprísnel a najzdvorilejšie o tom ma ubezpečil, že čo môže urobiť, všetko urobí v záujme podržania mojego domu. O tom sa vypytoval, odkedy som vo Francúzsku, menovite v Paríži? Kde som sa naučila tak úplne francúzsku reč? Potom ma priateľsky prepustil, poručiac, aby sme hneď išli ku ministrovi verejnej výučby.

Všiel už ani moja prefektka viac sa netriasla, smele sme išli k ministrovi výučby. Zdvorile nás prijal. Keď som rozpovedala, že Combes nás posielal sem, to povedal, že už vie, upovedomili ho po telefone. Prisľúbil mi, že na môj dom bude brať ohľad a dal mi termín novších pätnásť dní, pod ktorým časom moja záležitosť bude konečne riešená. — Poslal ma ku predstavenému triedy záležitostí náboženstva, ktorý si napísal moje meno, môj dom a prisľúbil mi, že behom pätnásť dní dostanem písomné upovedomenie, dotedy nariadenie ohľadom na môj dom je vyzdvihnuté a o tomto ešte toho dňa dostane upovedomenie mešťanosta tej čiastky mesta.

Všetkej nehody hlavný prameň je tento triedny predstavený; on je zlá duša ministra náboženstva a oni dvaja vplývajú aj na Combesa.

Neviem rozpovedať, jaká blaženosť opanovala moje srdce, keď som sa navrátila do mojego domu.

Avšak moja radosť premenila sa v súženie; termín schádzal a upovedomenie od vlády neprichádzalo.

Písala som prosbu; všetkých dvanásť radcov j

podpísalo, aj sám mešťanosta, bárs skoro všetci sú freimaureri a aj svoje vlastné postavenie vystavili na kocku; i rozhodla som sa, aby sme ju odovzdali Combesovi cestou deputácie.

Hrozili sa nám, že nás dajú vyhnat kros žandárov z ministerskej paloty, jestli pojdeme hore s deputáciou.

Nenaľakala som sa. Vedela som, že toto sa nepopovážia urobiť; ľud by nám chytil stranu. Sama som viedla deputáciu, so mnou išli mešťanosta a radcovia. Combes nás prijal, aj minister náboženstva a môj dom bol zachránený. Vyhlásili, že z ohľadu na rozličné okolnosti, môj dom ponechajú, moja škola a môj sirotienec môže ďalej účinkovať. Na druhý deň aj písomne som dostala výrok.

Takto sa podarilo s pomocou blahoslavenej Panny Marie; môj dom zachránil.

Dala som zhotoviť zlatý kľúč a ten som dala do složených rúk sochy blahoslavenej Panny Marie.

Chválu som vzdávala mojej nebeskej Ochraňovateľke a mojim milým sestrám som povedala:

— Ejhľa, vidíte, najlepšia predstavená je blahoslavená Panna Maria. Ja bych nebola vedela náš dom zachrániť, preto som Jej odovzdala kľúče; Ona ich nevydá z ruky, od Nej ich ešte ani francúzska vláda nebude vedieť odňať.

Avšak aj odtedy ustavične sa modlím s milými mojimi sestrami ku Rodičke Božej; ani si nedôverujem, desím sa, že pravá predstavená mojego domu, blahoslavená Panna Maria, odnime od nás svoju pomoc a vtedy všetko sme ztratili.

*

S veľkou rozkošou a duševnou potechou počúval som vyprávania nábožnej predstavenej a nadšeného uhorského dievčaťa, ktoré na moju prosbu rozpovedalo takto obsirne svoje súženie. Kde-tu postála v reči a hľadala maďarské slová, lebo už od rokov nevyprávala maďarský, ale to oduševnenie, tá horlivosť, ktorá každú jej výpoveď sprevádzala, učinila plynňou, zvučnou predomnou jej lámaná reč.

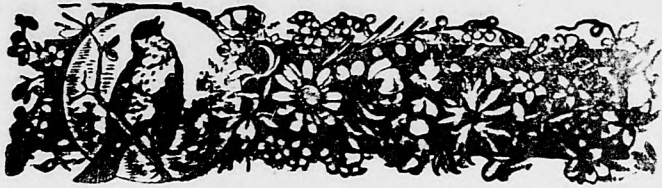
Z tejto malej histórie môžeme sa učiť: poníženosť, lásku ku vlasti; ale hlavne nech táto posilňuje dôveru nášeho srdca oproti Matke milosrdenstva, milostivej Matke, mocnej Predstavenej!

Poslovenčila: *Jožinka.*

K našemu vyobrazeniu.

Čínsky cisár nedávno zomrel. Jeho nástupcom je trojročný chlapec menom Pü Yi. — Tento panuje teraz nad 430 millionami obyvateľov čínskej ríše. Naše vyobrazenie predstavuje ho na ľavej strane otca, ktorý teraz miesto neho panuje. — V lone otca sedí mladší brat cisára.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

CHYRNIK.

Odcestovanie z Budapešte jeho veličenstva kráľa. Jeho veličenstvo kráľ vo stredu, dňa 12. mája popoludní o 2. hodine odcestoval z Budapešti, kde sa za osem dní bavil. Predpoludním sa už s politickými záležitosťami nezaoberal, lež v peknom letnom počasi za dlhší čas sa prechádzal v zahrade kráľovského hradu, kam sa vrátil na poludnie. Popoludní o 1. hodine ustanovili sa v kráľovskej palote arciknieža Jozef so svojou manželkou a s dietkami, od ktorých sa kráľ odobral. Pri odobierke bol prítomný aj uhorský nádvorník gróf Ludvik Apponyi a dvorní hodnostári. Jeho veličenstvo po odobierke so svojim generálnym adjutantom grófom Paarom pred $\frac{3}{4}$ na 2. hodinu vysadol na hýntov, aby sa zaviezol na západné nádražie. — Na tých uliciach, kade sa kráľ viezol, stálo početné obecnstvo a panovníkovi oduševnene éljenovalo. Kráľ prišiel dvoma minútami pred 2. hodinou na západné nádražie, kde ho čakali hlavný budapešiansky mešťanosta Koloman Fülepp, hlavný policajný kapitán Desider Boda, predseda-správca uhor. kráľ. štátnych železníc Julius Ludvigh a náčelník západného nádražia Daróczy. Už hodne pred príchodom kráľa na osobitom dvornom vlaku umiestnil sa celý sprievod jeho veličenstva. Z kráľovho hýntova vystúpil najprv generálny adjutant gróf Paar, hneď pospiechal na perron a keď sa kráľ zjavil vo dverách dvornej čakálne, prítomní páni ho uvítali. Kráľ, ktorý bol oblečený do rovnošaty husárskeho generála, rýchle šiel po koberci ku vlaku, po vojenský salutoval za víťanie, ale nikoho neoslovil. O chvíľu už sedel v dvornom vlaku, ktorý presne o 2. hodine odjachaľ do Viedne, kam dorazil večer po 6. hodine.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie zo Szegedina, kde cez šesť dní udeloval sviatosť birmovania 20 tisíc veriacim, navrátil sa domov a 12. mája vo svojom biskupstve začal udelovať sviatosť birmovania, asice ponajprv v šarišskej a zemplénskej stolici, ako sme to minule podotkli, v okrese prešovskom a stropkovskom. Pri tomto apoštolskom účinkovaní, ktoré potrvá až do 3. júna, osvieteného pána biskupa sprevádza dr. Széchy. — Na uprázdnenú faru *Karácsony mező* nikto sa nehlásil, osvietený pán biskup následkom toho na túto faru po druhé vypísal súbeh do 15. mája. — Liberáli sa niako nevedia s tým uspokojiť, že za hlavného školdozoru košického okresu vymenovaný je dr. Engelbert Mázy kňaz z radu Benediktínov, napádajú ho preto neustále v jejích židovských novinách. Professori jednotlivých gymnázií oproti tomu zastávajú a bránia veľa-zaslúžilého školdozoru svojho a podvracajú všetky

proti nemu namierené nápady liberálov. — Katolícky čitateľný kruh zvyčajnú zábavu svoju odstavuje 6. júna. — Košický katolícky patronáž zaujíma sa aj za väzňov v trestniciach. V tunajšej trestnici nachodí sa 24 rokov starý väzeň menom Jan Matta. Cez viacej rokov žil na vieru so slobodnou osobou Sára Gulyás menovanou. Patronáž vyprostredkoval týmto ľuďom, že sa sosobášili a že od Spolku ku podpore väzňov dostali podporu 15 korún. Katolícky patronáž postaral sa aj o to, aby troje nezákonných detí týchto manželov prepísané boli na meno už zákonného otca. — Alexander Oppitz rádca biskupskej svätej stolice, farár v Nagymihályu vymenovaný je za riadneho okresného dekana, do ktorého úradu uviedol ho slávnostne hlavný dekan stolice zemplénskej Koloman Híszem. — Julius Gerich farár v obci Zemplénbotka vymenovaný je za radcu biskupskej svätej stolice. — Vo veľkej dvorane spolku katolíckych tovarýšov 9. mája bola prednáška s názornými obrazmi. — V obci Palocza 8. mája založený bol spolok striezlivosti. Za tejto príležitosti rečnili kaplán tamojšieho panstva Hadrian Dienes, kaplán z Bodrogszerdalyu Ján Frisnyák a tamojší učiteľ, ktorí oduševnenými slovami povzbudzovali ľud ku miernosti a sdržovaniu sa od pálenky. — Spolok košických kresťanských robotníkov vydržoval mimoriadne zasadnutie 11. mája a pojednával o vnútorných záležitosťach spolku. — Spolok katolíckych učiteľov okresu košického vydržava svoje ročné shromaždenie 3. júna.

Chýry zo Spiša. Spišský Podhrad (Szepesváralja) elektrotechnickú školu pýta od ministeriuma. — V chotári mesta Švedlér 20 jutár sadeného lesa zhorelo. Oheň povstal následkom nepozornosti jedného pastiera. — Rímsko-katolícky učiteľský spolok poprádskeho okolia dňa 3. júna vo Felkej vydržava svoje tohoročné valné shromaždenie. — Mesto Gölniezbánya pomohlo pohorelcom mesta Szepesremete so 400 korunami. To je pekne! — Na podolinskej železničnej stanici už asi od pol druhu roka zbadali, že dakto okráda tie všeliaké pakle, ktoré na železnici prídu. Vypátrali zlodēja, ale niako ho nemohli najst. Pomály ale všetko príde na javo, tak sa to stalo i s tou krádežou, a síce dňa 2. mája. Práve v tom okamžení chytili zlodějov, keď jednu s fajným líkérom naplnenú bočku prevrtali a z nej toho líkéru odliali. Títo ckytení dobrí vtáci sú železniční zamestnanci, a síce Michal Šlossarik a jeho syn Franc, Gustav Óvári a Ján Rauberstrauch. Tak dlho chodí krčah ku studni, kým sa nerozbije! — V našej stolici vydali za prvé tri mesiace tohoto roku 753 cestovných listov; kým v lani za ten istý čas len 240. — Spravovanie podolinskej fary sveril náš osvietený pán biskup tamojším piaristom, a síce do toho času, kým nepríde nový farár. — Rímsko-katolícki učitelia staroľubovenského okolia, ku ktorému aj magurskí učitelia prislúchajú, dňa 7. júna v Starej Vsi budú vydržavať svoje valné shromaždenie. — Krompachy žiadajú mešťanskú školu (polgárku) pre chlapcov a dievčatá. — V obci Rakús má Jednota Katolíckeho Ludu už 50

údob. — V Kéžmárku sa istý Ján Klimčák obesil. — Tiež v Kéžmárku vdova Zuzanna Minnich práčka v opilom stave padla do rozvodného potoka a sa utopila. Koľko ľudských životov už vyhasila tá nešťastná pálenka a ľudia sa jej predsa nezrieknu! — Toporský potravný spolok (konzum) dal minulého roku svojim účastinárom po 10 percentov.

Chýry zo Sariša. *Prešov:* Veriaci prešovskí prežili poznovc radostné dni. 12. mája prišiel ta osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbric*, aby udeľoval sviatosť birmovania. Neunáveného arcipastiera prijal na železničnej stanici na čele miestneho duchovenstva a početného obecnstýa prepošt farár Adalbert *Zaborovszky*. 13. mája ráno začala sa birmovka. Popoludní pán biskup prijal členov marianskej kongregácie v kostole františkánskom a katolíckeho gymnázia. Anglické mnišky na počtu pána biskupa zariadily obed, Matias Uhlárik predseda kráľovského súdu, spolu aj predseda rady kostolnej v spoločnosti s mestkým farárom na počtu pána biskupa dali večeru. 14. mája bola birmovka, vizitácia a školská zkúška v obci Bajor. Ztadialto odcestoval pán biskup do Nagysárosu, kde ho veľmi slávnostne prijali. Z Nagysárosu vrátil sa osvietený pán biskup znovu do Prešova, bo v Komlósszentgyörgyi pre šarlach sviatosť birmovania udeľovať nemohol. V tento deň pohostil pána biskupa hlavný župan Baltazár Semsey. Popoludní prišiel pán biskup do obce Sebes, kde po uvítaní a vizitácii zostúpil v kastielu grófkya Hugovej Wengerszky. Po odbavenej tu birmovke 18. mája odcestoval pán biskup do obce Kapusán, kde ho slávnostne privítali s veľkým bandériumom. Po birmovke nasledovala vizitácia a zkúška v škole. Pán biskup bol tu so všetkým tak veľmi spokojný, že horlivého farára Valenta Bélafiho verejne pochválil. Popoludní odcestoval pán biskup do obce Topolyhanusfalu, kde bola vizitácia a na druhý deň birmovka. Z tadialto prešiel do stolice zemplénskej a 20. mája udeľoval sviatosť birmovania najšamprv v obci Sókut. — Minister vnútra nariadil, aby v nedeľu aj notári mali odpočinok. Nariadenie to by bolo veľmi spasiteľné, keby notári ten odpočinok k tomu použili, že budú v nedeľu chodiť do kostola a nie po poľovačkách. — Kto chce obdržať lacné ovocné štepy po 20 halierov, cestou podžupana upraviť má prosbu na ministerstvo orby do 31. decembra. Pozdej zadané prosby neberú sa do ohľadu. — Štefan Filya prešovský kaplán na praesentu Edmunda Lukovich vymenovaný je za farára do obce Jánosvölgy. — *Palocsa:* Veľký požiar zúril tu 10 mája. Chudobný ľud tejto obce o všetko prišiel a v každom ohľade hodný je láskavej podpory veľkodušných dobrodincov. — *Sárospataka:* Rieka Tapoly sa v minulý týždeň vyliala a narobila veľa škody. — *Alsósebes:* Učítelia sabinovského okresu vydržovali riadne ročné shromaždenia 13. mája.

Kto chytil Špangu. Michal *Schwingschlögl* policajný dozorca v Prešporku zomrel tam v 68. roku života svojho. Nebohého, roku 1883. v celej krajine veľa

spomínali, lebo on chytil Michala Špangu, ktorý zavraždil krajinského sudcu Georga Majlátha. — V jednom zábavnom mieste prekvapil vraha a nasadením vlastného života ho chytil. — Jeho veličenstvo kráľ ho za tento skutok vyznačil strieborným záslužným krížom, rodina Mailáthovská ho ale bohate obdarovala. Zosnulý minulú jaseň slávil 50-ročné jubiläum svojej služby.

Cudzí človek pod posteľou. Barón Gabriel Prónay na svojom budapeštianskom byte v Trefortovej ulici v dome pod číslom 2. našiel v jednej pobočnej izbe pod posteľou jedného človeka, ktorého hneď vzal na otázku. Dotičný hovoril, že sa volá Jozef Radics. Barón podozrivého človeka dal odvieť na políciu, kde dotičný hovoril, že je nádennikom a že sa volá Jozef Szoko. Rozpovedal, že nemal hriješny úmysel. Od viac dní nemal bytu a ponosoval sa preto barónovmu sluhovi Pavlovi Oranovi, ktorý mu tú radu dal, aby sa utiahol do jednej pobočnej izby barónovho bytu, kam len zriedka chodia. Aj tak urobil a už druhú noc tam ztrávil. — Polícia dotyčného drží predbežne pod opaterou.

Klamal vystahovalcov. Nie každodenným spôsobom šúdl ľud volaaký švindler, ktorého budapeštianska polícia teraz na všetky strany stopuje. Šudier vysadol na vlak, ktorý šiel do Fiume, shováral sa s vystahovalcami a dopodrobna sa ich vypytoval o ich plánoch a a rodinných pomeroch. Keď už všetko vedel, na niektorej stanibi sostúpil s vlaku, vrátil sa do Budapešti, odkiaľ potom telegrafoval manželke jedného-druhého vystahovalca, aby peniaze poslala. Telegrammy poslal pravda v mene mužov a ženy peniaze riadne i poslaly. Polícia sa posiaľ o troch takýchto prípadoch dozvedela. Šudier od manželky Ondreja Ivana, gazdu v obci Lápos (stolica peštianska) pýtal 130 korún a peniaze kázal poslať do obce Nagykáta. — Manželka Ondreja Ivana, ktorej muž sa len tieto dni vybral do Ameriky, peniaze horko-ťažko posháňala a poslala ich. Švindler na pošte v obci Nagykáta peniaze tak vyzdvihol, že sa legitimoval jednou falšovanou listinou, na ktorú aj meno prešovského policajného kapitána podpísal a aj falošnú pečiatku udrel. — Krem toho šudier aj od manželky Ondreja Trokára a Štefana Urbána, obyvateľov obce Erdőbénye (stolica peštianska) v mene ich do Ameriky sa vystahovavších mužov pýtal peniaze, ktoré kázal poslať do obce Törökbálint, kde peniaze aj vyzdvihol. Polícia zaviedla stopovanie a ustálila, že švindler sa volá Karol Pál, pochádza z obce Abád-Szalók, je 26 ročným šusterským tovaryšom, ktorý sa skrýva pod falošným menom. Súd nariadil Pála chytiť.

Na čo obrátia katolícki kňazi svoje peniaze? Nedávno zomrel v Prešove (šarišská stolica) istý Augustín Weber, pensiovaný farár košickej diecése. Nebohý nasledujúce závete (fundácie) urobil: na sväté omše za svoje dušné spasenie nechal 1000 korún, prešovskej katolíckej chlapčenskej škole 5000 korún, ústavu prešovských mnišiek 6000 korún, prešovskému katolíckemu tovaryšskému spolku 200 korún, prešovskej rim. katolíckej základine chudobných 1000 korún, prešovskej

Marianskej kongregácii 200 korún, prešovskému oltár-nému spolku 200 korún, na šatenie chudobných dievčat a chlapcov 1000 korún, na okrášlenie mesta Prešova 100 korún, na kňazský pensijný fond košickej diecéze 2000 kor., košickému semeništu 600 kor., budapešťianskemu Regnum Marianum 100 korún, budapešťianskemu kat. hlavnoškolskému internátu 100 korún, Spolku sv. Štefana 100 korún a ústavu Dobrého Pastiera tiež 100 korún.

Katolícky Kruh sa utvoril v Trstenej (Orava). Bárs by tento nasledovania hodný príklad aj inde previedli!

Nehoda robotníkov. V páleníci árendátora Adolfa Orvána v Budatíne (stolica trenčianska) traja robotníci minule nemajúc inej roboty, prezerali jeden prázdny sud, či by sa v ňom ešte nenašlo trochu pálenky. Aby sa úplne presvedčili, či je veľký sud celkom prázdny, jedon robotník zažal zápalku a tou posvietil do prázdneho síce, ale predsa špiritom presiaknutého suda. Od zápalky sa sud vo vnútri chytil a robotníci, aby oheň zahasili, diery suda silne zapchali. Lenže oheň ani v zapchanom sude nezhasol a sud s ohromným rachotom rozhodilo. Kúsky dúh rozhodného suda jednému robotníkovi zlomily nohu, druhého na tvári a na spodnom tele, tretieho ale tiež na tvári fažko rany. Čo to korhelstvo všetko nenarobí!

Zima v Taliansku. Minulé dni nie len u nás v Uhorsku, lež aj v Taliansku bolo mimoriadne studené počasie. Po iné roky mesiac máj býval v Taliansku utešený, tohto roku ale na početných stranách Talianska zavítal so sňahom. Okolia Prata, Fabriana, Belluna boly v ten čas celkom sňahom pohryté. — Aj v Ríme bolo počasie dáždivé a studené. Mimoriadne počasie aj na mori veľa nešťastia zapríčinilo. Parnú loď «Madonna di Montelta», keď plavila z Messiny do Genuy, stihla strašná búrka. Ohromný víchor zlomil jej hlavný stážen, ktorý zabil dvoch matrózov, tretieho ale jedna veľká vlna strhla sebou do mora. Ľudia, ktorí boli na lodi, si už mysleli, že sú ztratení, keď prešla popri nich jedna anglická parolod, ktorá ich z nebezpečného polohy vyslobodila.

Nezbedy cigánov. Do kancelárie drevokupeckej firmy «Reiner a Mandula» v obci Mezónýek (stolica boršodská) dňa 8. mája v noci vlámali sa cigáni a odniesli tam sa nachodiacu menšiu wertheimku. Na poli peňažnú škryňu dolámali, ale nenašli v nej inšie, len hrubu zmeniek a staré zlaté a strieborné peniaze. Ešte v tú istú noc sa vrátili do kancelárii, aby aj väčšiu, 10 metrických centov vážiacu kassu odniesli. Ale na hluk sa Reiner zobudil a vystrelil von oblokom, načo cigáni utiekli. Na stanici Zsolca si vymenili železničné karty a odviezli sa do obce Hidasnémeti. Tu krémárovi platili starými peniazmi a po bohatej hostine sa v hore obce Szurdok usalašili. Žandársky strážmajster z Abaujszántóva Jozef Balogh náhodou bol práve v obci Hidasnémeti a počul, že žandári hľadajú vlamačov. Telegrafoval do Göncu, odkiaľ sa štyria žandári pripojili k

nemu a spolu aj s ónodskými žandármi išli potom do szurdokskej hory. Keď cigáni zazreli žandárov, utiekli a žandári len dvch z nich mohli chytiť. Ponevác bola práve nedeľa, aj ľudia prenasledovali cigánov a všetkých piatich chytili. Hlavou bandy je Alexander Lakatos. Žandári u cigánov nenašli nič, ale ich krémár poznal a hovoril, že mu starými peniazmi platili. Cigánov odviezli na kráľovský fiškalát do Miškovca. Všade preto veľký pozor treba dať na cigánov.

Zakázaný pochod socialdemokratov. Emanuel Buchinger a Karol Vantics oznámili v mene socialdemokratickej strany hlavnému policajnému kapitanátu, že dňa 7. mája strana chce svolat ľudové shromaždenie a večer sriadiť veľký pochod s lampionami a s faklami. Miesta, kde sa ľudové shromaždenia odbývať mali, neoznámili, ale faklový pochod tak chceli sriadiť, že sa ľud, shromaždený na námestí Kolomana Tiszu poschádza a odtiaľ pojde v radoch po Rákócziho ceste, po Kossuth Lajos ulici, po nákladnom pobreží Franca Jozefa, po Fördö-ulici, po Andrásyho ceste na priestor Oktogont. Oznámitelia za poriadok a za pokojné rozídenie sa prevzali na seba zodpovednosť a oznámili, že udržiavanie poriadku sveria na jeden 100 členový výbor. Hlavný policajný kapitán Desider Boda ale oznámenie *nevzal v známosť* a pochod nedovolil vydržiavať. V odôvodnení svojho uzavretia hlavný kapitán medzi iným poznamenal, že v nočnej tme za najlepšej snahy ani riaditeľstvo pochodu, ani polícia není v stave prekaziť, aby sa medzi statočných robotníkov aj takí ľudia nezamiešali, ktorí by narušili poriadok. A za výtržnosti a za škody, ktoré by takýto ľudia narobili, nemôžu prevziať zodpovednosť ani oznámitelia, ani riaditelia pochodu a ani polícia.

Lúpežnícka banda žien. Z Varšavy oznamujú, že v obci Kurgino chytili jednu starú sedliačku, jej dve dcéry a ešte druhé dve ženy. Tieto ženy tvorily jednu lúpežnícku bandu, ktorá sa menovite s ozbijaním cestujúcich kupcov zaoberala. — Polícia ustálila, že banda šesťadvadsať lúpežných vražd spáchala.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

Kanalisovanie rólí. Pluh má veľký účinok na vlhkosť alebo suchosť pôdy. Prirodzené je, že v oboch prípadoch účinkujú iné príčiny, — od polohy pozemku tiež veľa závisí, — ale práca pluha je veľmi vážnou. Lež držiac na zreteli toto stanovisko, môžeme skutočne orbou docieľiť to, že pôda naša bude mať vždy potrebnej vlhkosti. Jestli je však na našej pôde mnoho vody, vtedy musíme orbou pôdu odvodniť. Keď je naša pôda vlhká, teda nesmieme tak orať, aby v prostred zeme povstala priehlbina, kde by sa voda udržovala. V tomto prípade rozdelíme si pôdu na menšie ostriedky a počnúc orať v prostred ostredka, oreme tak, aby každý ostredok bol v prostriedku vypuklý. Takouto orbou do-

cielim to, že voda zbytočná stečie do brázdy a touto odtečie. Aby sme vyšli povstať mohúcim výmolom, oreme každý rok brázdu trochu ďalej.

Také role, ktoré ležia v kraji vrchovatom, treba orať zase spôsobom práve opačným; tieto sú nie práve síce na zadržanie vlhkosti, pretože voda tak rýchlo stečie z nich, že tieto stačia do seba vťahnuť iba istú čiastku vlhkosti a zvlášte tie zeme, ktoré ležia na vrch kopca, nedostávajú žiadnej vlhkosti. Takúto roľu obrobíť je spojené s trochu obtiažami, lebo úrodná prst z nich sa veľmi často smyje a preto pri oraní treba na takejto roli každý rok brázdy robiť na inom mieste, pretože sa takto nahromaždí orná pôda, ktorá zabraňuje, rýchly odtok vody a tak ostáva pôde času nassaf sa vlhkosťou. Vyvýšeniny ostanú každý rok trochu väčšie a väčšie a následkom toho i úrodná prst ostáva hrubšia a tak pri zodpovedavom oraní môžeme zúrodiť zeme ležiace i vo vrchovatých krajoch. Ako vidieť, oranie má na zúrodnenie pôdy veľké účinky. Dľa toho každý hospodár si môže pôdu alebo odvodniť, alebo udržať na nej za dlhší čas potrebnej vlhkosti.

*

Vysirkovanie prázdnych sudov má sa hneď vykonať po ich vyprázdnení; ale dostatočné je to i vtedy, keď dávame do nich mušť. Pred sirkovaním sudy najprv dobre vyplákneme horúcou vodou; prípadne ich je dobré — jestli možno — i kefou dobre vyumývať a potom vyložiť na slnce. Keď už sud vyschol, natlačme sirky na drobno, dajme ju na lyžicu a túto pripevniac na drôt, pustíme ju do suda tak, že drôt potom pritiskneme špantom a zapcháme sud nepredýšne. Sirka bude v sude dotiaľ horeť, kým bude v sude kyslíku a sirka sa napchá i do škár a pórov suda, následkom čoho ostane víno ochránené pred zkazením, lebo znivočí všetky tie zárodky, ktoré by víno mohli zkažiť. — Na to tiež musíme dať pozor, aby sirka nekvapkala dolu na sud, aj aby sud bol dobre zapchatý, lebo ináč sme nedocielili to, čo sme chceli. Taký sud, v ktorom nechce sirka horeť, musí sa rozobrať a vysušiť a len potom poskladať a vysirkovať. — Dobrý vincúr prázdne sudy pred naplnením suda vínom ovonia a ak ide zo suda sirkový zápach, tak sud neide nanovo sirkovať, ale ho treba len vypláknúť a nechať uschnúť.

*

Aby uhorky neplesnely vložíme do nádoby, do ktorej sme uhorky zapravili, asi za hrsť čierneho neroztľčeného korenia. Týmto sa potom prekazí plesnina uhoriek.

*

DOPISY.

Csacza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Nenie tej radosti, do ktorej by sa aj trochu žiaľu neprimiešalo. Toto sme zkusili dňa 17. mája, keď sme vypravádzali do matky zeme jediného a nádejného synáčka pána Emila *Gyurissa*, nášeho obľúbeného krajinského vyslanca. Milé dieťa v dvojročnom veku života svojho po dlhšej a trápnej nemoci opustilo drahých svojich rodičov a početnú rodinu, ktorí všetkú svoju nádej a blazenosť v ňom nalezali. Nuž ale Pán Boh dal, Pán Boh vzal; stala sa jeho najsvätejšia vôľa.

Preto z hĺbín srdca mojeho im prajem, aby ich všemohúci Boh potešil a posilnil vo veľkom žiali a zármutku, ktorý teraz cítia a znášajú a nech sa kočajú s tou nádejou, že ich milý synáček došiel do slávy nebeskej! S hlbokou úctou a pozdravom

A. R.

Vráble (Verebely).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Idem mojim milým rodákom ku výstrahe veľmi vážnu vec na vedomie dať, a preto prosím o uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane»-e.

Vec, ktorú mi treba opísať, má sa nasledovne: Minulé dni vozil sa po dedinách našej stolice na mašine, v automobile jeden pán a verboval našich ľudí, aby s ním putovali ku svätému Otcovi do Rímu. Hovoril o sebe, že je krajinský vyslanec a ukazoval ľuďom aj akési noviny, ktoré vraj on sám píše. — Ľudia ho držali za akéhodsi agenta. Povedali si aj, čo to môže byť za agenta, keď verbuje svet na processiu do Rímu? Či tí agenti už aj s týmto robia kšefty? Veru od takeého, čo sa v automobilech vozí po dedinách, vystane všeličo, len nič dobrého.

Je to teraz už ozaj čudný svet, že tí agenti už aj s pútami kšefty chcejú robiť! Čo tento agent v dedinách našej stolice ľudu poblúznil, to všetko na to ukazuje, že tomu agentovi neide o to, aby naši ľudia videli pápeža, lež aby od nich peniaze vydral. Zaiste si chce ešte jeden automobil kúpiť, alebo vypožičať. Veď keby on aspoň poriadny modleník alebo kostolník bol, akí do teraz volali ľud na púte, ale taký agent!

Aj o akýchsi bankách vyprával ľuďom. Hneď vábil našich ľudí na púť do Rímu, hneď pýtal peniaze na akésik noviny a odporúčal nám jeho banky. — Bratia katolíci! varujte sa tohoto agenta!

S kresťanským pozdravom

Verný katolík.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Spisy redakcii zaslané.

Nová modlitebná knižka. «Mesiac Božského Srdeca Ježišovho». Sostavil P. Alojs Daubner, kňaz rádu jezuitov v Trnave. Vydal spolok sv. Štefana. Cena v tuhej väzbe 50 halierov. Táto modlitebná knižka uhladného zovňajšku obsahuje na každý deň mesiaca júna osobite napísané poučenia. Tieto vzletné a dojímavé modlitby sú cirkevnou vrchnosťou odobrené a preto duchovenstvu a učiteľskému sboru odporúčame, aby túto knižku medzi veriacimi rozširovali. S týmto totižto úctu svojich veriacich ku najsladšiemu Srdcu Ježišovmu výdatne napomôžu, súčasne ale aj tú snahu cirkvi, aby — zvlášte v terajších ťažkých časoch — u Srdeca Ježišovho hľadali ochranu.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 15. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 28·70—30·15, stolnobelohradská K 28·70—29·95, peštianska K 28·80—30·00, banátska K 28·85—30·10. — *Raž*: prvotriedna K 19·80—20·00, druhotriedna K 19·70 do 19·80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·90—18·10, druhotriedny K 17·50—17·80. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 18·10—18·30, druhotriedny K 17·50—18·00. — *Kukurica*: K 15·20—15·30. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22·00	21·60	21·20	20·80	20·40	19·80	18·80
		č.	7	7½	8		
		K	17·40	15·20	8·40		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·40, hrubé K 6·40.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·50—22·50, fazuľa strakavá K 15·50—16·00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—51·00. — *Šošovica*: čistá K 30·00—50·00. — *Konopné semä*: K 18·00 do 19·00. — *Mak*: K 48·00—50·00. — *Rasca* (kmin): Kor. 110·00—112·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 151·00—152·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 125·00—126·00, 3-kusová K 135·00—136·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 28·25 do 28·50, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 15·80—16·00 po 50 kilogrammoch.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00—135·00, lucerna jasnozrná K 130·00—140·00 za 100 kg.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·20—5·50, žlté K 6·0—6·90 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Lekvár: srbsky (z r. 1907.) K 26·50—27·50, bosenský (z r. 1907.) K 32·50 po 100 kilogr.

Drúbež (hydina) živá. Husy křímené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2·60—3·40, sliepky na polievku K 3·40—4·40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White Star (***) K 29·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·50 do 80·50, kockový K 82·00—, žltý K 79·50—80·50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 174·50 do 175·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 49·00—50·50.

Odkazy redakcie.

Alfonso P. Ráďte o tom vašom známom niekoľko slov napísať.

J. B. N. Sz. Príde v budúcom.

V. K. J. S. S. A. Pa. Lepšie bude, keď domov prídete. Tam iba o zdravie a príležitostne aj o život prídete.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan-a»!

Členov tretieho radu svätého Františka jubilárna púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privilegiami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usrozmenní najdost. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilárnu púť* do sv. zeme od 20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasť sa môže. Odchod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť—Triest—Alexandria—Caifa—Jaffa—Jerusalem—Bethlehem sv. Ján—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, kommissár sv. zeme; P. Leonárd Tréfan, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditelia.

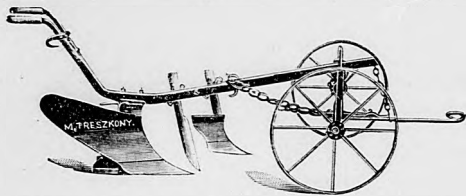
«Schicht-myddlo» (známka jeleňa) šíri sa chytrou širokej ploche, preniká tkaninu a čistí preto chytrou a dôkladne, bez toho, že by škodilo látke alebo rukám, lebo na kolko intenzívna je jeho čistiaca sila, na toľko vládnym je jeho vplyv.

Slabosť

nervoznosť, kŕče, klopanie srdca sú nám neznáme, odkedy užívame Fellerov Elsa-Fluid. — Jedon tučet na prábu franko 5 korún. Objednajme si u Eugena V. Felleru v Štubica, Kostelná-ul. 18. číslo (st. záhrebská). Dada.

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodarske stroje z cudziny alebo od firmam nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti. — Odporúčam svoje najnovšie:

Mláčičky s ocelovými guľčikovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. Zentúre dľa najnovších modellov. Zlepšene rajtäre. Výborné sečkovice amerického systému. Triery. Struhadlá na burgyňu. Strotovníky na zrno. Stroje na siatie. Pluhy, brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a na hľynu. Zelezné mangle na prádlo, decimalne váhy a stroje na lámanie stromevej kôry.

== Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko. ==

Michal Treskoň,
fabrikant hospodarsky chstrojov v Bytči
(Nagy-Bicsese).

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

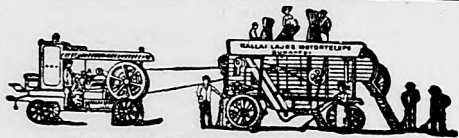
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtäre, stroje k mlateniu a ku siatiu adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody polučinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Lacné české perie.

5 kilo : nové
tmavé driapané
kor 9-60, lepsié
12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor.

Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenéjestli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Za čistotu 30.000 korún záruka.

Pokusy viac stoje
ako skúmanie

Schicht-

jelen mydlo

Pečlivé skúmania

dokázaly, že Schicht
jelen mydlo v každej
tepléj, alebo stude-
nej, tvrdej, alebo
mäkej vode chytro a
veľmi sa pení; ľahko
siakne do látky,
rýchlo rozpúšťa
špinu, bez toho že
by látke čo najmenej
škodilo. — Schicht
jelen mydlo je

úplne čisté a slo-
bodné každej škod-
nej hmoty; cez de-
sať ročia dorába sa
zo stejno dobrej
hmoty. Upotrebenie
jeho ku každému
čisteniu, dľa návodu
zdravého rozumu us-
poruje v každej do-
mácnosti veľa času,
práce a peňazi. 3

Oznami prijíma administracia

'Krešťan'

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na poste!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie
2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.;
biele 4 K, biele páperové 5 K
10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako
snah biele, drápané 6 K 40 h.,
8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K,
7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K. —
Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové poste z hustej tkany červeného, modrého, bieleho
alebo žitého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá,
116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm.
široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K;
polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovou
dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschenitz
číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.